
ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P9_TA(2021)0353

Ново европейско научноизследователско пространство (ЕНП) за научни изследвания и иновации

Резолюция на Европейския парламент от 8 юли 2021 г. относно новото ЕНП за научни изследвания и иновации (2021/2524(RSP))

Европейският парламент,

- като взе предвид въпроса, отправен към Комисията, относно новото ЕНП за научни изследвания и иновации (О-000031/2021 – В9-0026/2021),
  - като взе предвид съобщението на Комисията от 30 септември 2020 г. относно ново ЕНП за научни изследвания и иновации (СОМ(2020)0628),
  - като взе предвид заключенията на Европейския съвет от 1 декември 2020 г.,
  - като взе предвид доклада за напредъка в областта на европейското научноизследователско пространство (ЕНП) за периода 2016 – 2018 г.,
  - като взе предвид сравнителния доклад за иновациите от 23 юни 2020 г.,
  - като взе предвид решението на Съда на Европейския съюз от 6 октомври 2020 г. по дело С-66/18¹,
  - като взе предвид препоръката на Комисията от 11 март 2005 г. относно Европейската харта за изследователите и Кодекса за поведение при подбор на изследователи²,
  - като взе предвид член 136, параграф 5 и член 132, параграф 2 от своя Правилник за дейността,
  - като взе предвид предложението за резолюция на комисията по промишленост, изследвания и енергетика,
- А. като има предвид, че завършването на ЕНП чрез постигане на свободно движение на изследователи, научни знания и технологии е ключов приоритет за

---

¹ Решение от 6 октомври 2020 г., Европейска комисия/Унгария, С-66/18, EU:C:2020:792.

² ОВ L 75, 22.3.2005 г., стр. 67.

Европейския съюз;

- Б. като има предвид, че с ЕНП се предвиждаше преодоляване на разпокъсаността на националните усилия в областта на научните изследвания и иновациите чрез намаляване на разликите между регулаторните и административните рамки;
- В. като има предвид, че ЕНП осигури важни механизми за гарантиране на свободното движение на изследователи и обмена на знания, технологии и иновации; като има предвид освен това, че ЕНП е установена, добре известна рамка, която стимулира трансграничните съвместни действия в областта на научните изследвания и иновациите между изследователите от държавите членки и центровете на ЕНП;
- Г. като има предвид, че научните изследвания трябва да се базират на основните принципи на интегритета на научните изследвания и че Европейският кодекс за интегритет в научните изследвания, разработен от Европейската федерация на академиите на науките (ALLEA), следва да служи за референтна рамка за научноизследователската общност; като има предвид, че независимостта и обективността са ключови елементи за изграждането и поддържането на доверие в науката;
- Д. като има предвид, че ускоряването на научните изследвания и иновациите в Европейския съюз и подобряването на сътрудничеството между частните и публичните научни изследвания и иновации в държавите членки с оглед на ранното внедряване на пазара и възприемането от обществото на нови технологични решения и подобряването на съществуващите такива са от жизненоважно значение за постигането на нашите цели в областта на климата, за осъществяването на цифровия преход и за възстановяването на европейската икономика; като има предвид, че създаването на висококачествени работни места разкрива икономически възможности за ЕС; като има предвид, че инвестирането във фундаментални научни изследвания означава инвестиране в бъдещето, и като има предвид, че финансирането на такива изследвания не следва да бъде неразривно свързано с икономическата рентабилност; като има предвид важните проби в науката, направени в резултат от публично финансирани научни изследвания;
- Е. като има предвид, че по общо правило научните изследвания и иновациите следва да зачитат принципа на технологична неутралност; като има предвид, че въпреки това е важно да се подчертае, че технологичният избор трябва да зачита действащата политическа рамка;
- Ж. като има предвид, че научните изследвания и иновациите са от съществено значение за възстановяването на Европа, за подкрепата и ускоряването на цифровия и екологичния преход по социално отговорен начин, за укрепването на устойчивостта и конкурентоспособността на Съюза и за засилването на неговата издръжливост;
- З. като има предвид, че кризата, предизвикана от COVID-19, засегна неблагоприятно много млади изследователи, като влоши условията на труд и намали достъпа им до лаборатории и други основни съоръжения и в резултат на това ограничи възможностите им да завършат своите проекти и да получат квалификациите,

необходими за професионалното им развитие;

- И. като има предвид, че жените заемат едва 24% от ръководните длъжности в сектора на висшето образование в Европейския съюз; като има предвид, че те все още са недостатъчно представени сред докторантите по редица специалности в областта на науките, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ), включително ИКТ и инженерството, но също така и в областта на производството и строителството;
- Й. като има предвид, че възприемането на подход с по-силен акцент върху търсенето на полезни взаимодействия с други програми на ЕС за финансиране и политики на ЕС би могло да допринесе за използването на капацитета за научни изследвания и иновации, натрупан през последното десетилетие, особено в държави с по-слаби резултати; като има предвид, че за това ще е необходимо обединяване на ресурси в подкрепа на дейности, насърчаващи развитието на човешкия капитал и въвеждането на иновативни технологии и нови бизнес модели, както и подкрепа за поддръжката и развитието на инфраструктурата; като има предвид, че целенасоченото съчетаване на инвестиции от структурните фондове по линия на приоритетите в областта на интелигентната специализация с инициативи за високи постижения в областта на научните изследвания и иновациите, подкрепяни от рамковата програма, би могло значително да подобри резултатите на някои региони и да укрепи ЕНП като цяло; като има предвид, че в този контекст е важно също така да се подчертае необходимостта от оптимизиране и по-добра координация на използването на научноизследователските инфраструктури на равнището на ЕС;
- К. като има предвид, че приобщаващият подход на Комисията за привеждане на ЕНП в съответствие с европейското пространство за образование и европейската промишлена политика с цел насърчаване на полезните взаимодействия между тези взаимозависими политики следва да доведе до полезни взаимодействия, а не да усложни ЕНП, европейското пространство за образование или индустриалната политика;
- Л. като има предвид, че ЕНП следва да допринася за многобройните стратегии и международни ангажименти на ЕС, като например стратегиите за МСП и цифровите технологии, Европейския зелен пакт и целите на ООН за устойчиво развитие;
- М. като има предвид, че отвореността към света и международното сътрудничество са задължителни за успеха на политиките на ЕС в областта на научните изследвания и иновациите; като има предвид, че държавите, асоциирани към рамковата програма, са неразделна част от ЕНП и вече допринасят за постигането на неговите цели; като има предвид, че съседните на ЕС държави заслужават особено внимание; като има предвид, че всички съседни на ЕС държави на изток и на юг следва да се възползват от научния обмен и сътрудничеството с държавите – членки на ЕС;
- Н. като има предвид, че ЕНП не може да бъде завършено, без да се гарантира академичната свобода в рамките на Съюза и без да се спазват разпоредбите на Хартата на основните права на Европейския съюз, свързани с академичната свобода, свободата на създаване на висши учебни заведения и свободата на

стопанска инициатива; като има предвид, че според Съда на ЕС академичната свобода има не само индивидуално измерение, доколкото е свързана със свободата на изразяване и – особено в областта на научните изследвания, със свободата на комуникация, на научни изследвания и разпространение на резултатите, но също така и институционално и организационно измерение, отразено в автономността на академичните институции;

Цели

1. приветства съобщението на Комисията, озаглавено „Ново ЕНП за научни изследвания и иновации“, в което се определят стратегическите цели и стратегическите действия, които трябва да бъдат предприети в тясно сътрудничество с държавите членки, за да се даде приоритет на инвестициите и реформите в научните изследвания и иновациите, да се постигне целта от 3% от БВП, да се подобри достъпът до високи постижения за изследователите в целия ЕС и да се даде възможност резултатите от научните изследвания да достигат до научната общност, обществото и реалната икономика, като същевременно се гарантира, че публично финансираните научни изследвания и иновации действително допринасят за благосъстоянието на обществото;
2. призовава държавите членки да приемат пакт за научни изследвания и иновации в Европа, който да включва следните ангажименти до 2030 г.: увеличаване на публичните разходи за научни изследвания и иновации от настоящото средно равнище от 0,81% от БВП на 1,25% по координиран за целия ЕС начин; увеличаване на националното публично финансиране на научноизследователската и развойна дейност по съвместни програми и европейски партньорства от сегашното му равнище от малко под 1% на 5%; и съвместно договаряне на приоритетните области за действие в областта на ЕНП (както хоризонтални, така и тематични);
3. подчертава силната връзка между научните изследвания и иновациите и предприемачеството, която разкрива възможности за създаване на нови стартиращи предприятия, включително на т.нар. „еднорози“ и МСП; припомня значението на създаването на цифрова екосистема, която би допринесла за технологичните иновации и разширяването на дейността на МСП, главно чрез „иновационни центрове на ЕНП“;
4. отбелязва ключовата роля на университетите и академичните институции за създаването на динамични екосистеми в областта на научните изследвания и иновациите; изтъква централната роля на студентите като следващото поколение новатори в тези екосистеми;
5. настоява в контекста на ЕНП термините „научни изследвания“ и „иновации“ да не се ограничават до технологичните иновации, а да обхващат като междусекторни теми от широко значение всички аспекти на социалните и хуманитарните науки и да са напълно интегрирани във всяка от общите цели;
6. счита, че прегледът на ЕНП следва да включва хоризонтален подход за засилване на сътрудничеството между научноизследователските институции, включително университетите; призовава за увеличаване на бюджетната подкрепа за университетските алианси, както и за създаване на благоприятна рамка, която да

позволява на алиансите да се развиват по гъвкав начин; счита освен това, че сътрудничеството между университетите не следва да се ограничава само в рамките на алиансите и че следва да бъдат предоставени на разположение повече схеми за финансиране, за да могат университетите да си сътрудничат и извън алиансите;

7. подчертава значението на създаването на полезни взаимодействия между висшето образование, научноизследователските институции и организациите на гражданското общество като истински партньори в контекста на научните изследвания и иновациите, както и на промишлени алианси, като по този начин се използва пълноценно ефектът на лоста, произтичащ от двойната роля на университетите; отново заявява в този контекст необходимостта от създаване на благоприятни условия и възможности за изследователите чрез използване на висококачествена научноизследователска инфраструктура; призовава Комисията да гарантира приобщаващото проектиране на тези партньорства въз основа на прозрачност, балансирано представителство на заинтересованите страни и постоянна откритост, както и да предложи достатъчно възможности за участие на тези различни заинтересовани страни;
8. подчертава, че всички покани за финансиране трябва да бъдат прозрачни и обявени достатъчно рано; подчертава освен това, че съвместните пътни карти за промишлени технологии следва да отчитат в по-голяма степен приноса „отдолу нагоре“ и приобщаващото участие, и да не гледат на промишлеността като на единствен основен източник на идеи и иновации в тази област, а да отчитат и най-новите авангардни научни изследвания и иновации, както и предложения от организациите на потребителите и социалните партньори;
9. призовава държавите членки „новото ЕНП“ да намери израз в конкретни политики и действия за финансиране, които да допринасят за „зеления“ и „цифровия“ двоен преход, прилагането на амбициозен Европейски зелен пакт и промишлена стратегия, устойчивото възстановяване и удовлетворяването на медицинските нужди; подчертава значението на адекватните връзки в рамките на и между иновационните и промишлените екосистеми и техните участници, включително академичните среди, промишлеността, публичния сектор на различни равнища, широката общественост и гражданското общество в целия ЕС, за да се гарантира по-бързото прилагане на резултатите от научните изследвания в икономиката и обществото; подчертава в този контекст жизненоважната роля на МСП в областта на иновациите и развитието на технологиите и потенциала на традиционните МСП, който все още трябва да бъде отключен; подчертава ролята на „центровете на ЕНП“ като инструмент за гарантиране на наличието на висококачествена наука във всички градове и региони на ЕС, както и за насърчаване на регионите, в които има възможности за устойчив растеж;
10. изразява загриженост, че процесът на подобряване на качеството на системите за научни изследвания и иновации се забавя и че напредъкът е неравномерен в рамките на Съюза¹;
11. подчертава важната роля, която научните изследвания и иновациите изиграха по време на пандемията от COVID-19 за намирането на многосекторни и

---

¹ Вж. Доклад за напредъка на ЕНП, 2018 г.

трансдисциплинарни решения за преодоляване на кризата; приветства в тази връзка плана за действие ERAvsCorona (ЕНП срещу коронавируса) като пример за бързо определено и добре насочено действие, предприето съвместно с държавите членки;

12. подчертава, че пандемията от COVID-19 показва значението не само на сътрудничеството в областта на научните изследвания и иновациите, но и на практиките и инфраструктурите на отворената наука за бързото намиране на решения за най-належащите обществени потребности; подчертава, че ЕНП трябва да играе ключова роля за напредъка на отворената наука и за споделянето на резултати от научните изследвания, на данни и на инфраструктура, както и за гарантирането, че всички научни публикации, получени в резултат на публично финансирани научни изследвания, следва по подразбиране да бъдат публикувани в списания със свободен достъп, като представянето на резултатите от научните изследвания и данните следва да се основава на принципите „FAIR“ (т.е. резултатите и данните да бъдат лесни за намиране, достъпни, оперативно съвместими и повторно използваеми);
13. подчертава, че пандемията от COVID-19 увеличи търсенето на по-добра свързаност и следователно ускори цифровия преход; изразява съжаление обаче, че споделянето на технологии и правата върху интелектуалната собственост не са взети под внимание в достатъчна степен;
14. призовава за постигане на баланс между фундаменталните научни изследвания и по-приложните научни изследвания, водещи до конкретни иновации в цялото ЕНП, и подчертава, че и двата вида изследвания са от изключително значение;
15. подчертава, че фундаменталните научни изследвания включват дейностите на учени, които проучват въпроси с цел натрупването на знания, независимо от икономическата рентабилност или краткосрочната приложимост;
16. посочва, че новото ЕНП трябва да обхване изцяло двойния екологичен и цифров преход и да допринесе за ускоряване на усилията в областта на научните изследвания и иновациите в този контекст чрез, наред с другото, по-добро съгласуване и засилване на инвестициите в областта на научните изследвания и иновациите чрез използване на полезните взаимодействия с Механизма за възстановяване и устойчивост, както и чрез подобряване на сътрудничеството между частните и публичните научни изследвания и иновации не само в рамките на, но и между държавите членки, за да се ускори въвеждането на пазара и в обществото на иновативни технологии и решения, които са жизненоважни за постигането на целите на ЕС в областта на климата, и чрез използването на съществените икономически възможности, предоставяни от двойния преход;

Финансиране и полезни взаимодействия

17. подчертава, че с оглед на факта, че Европа е изправена пред неотложни обществени, екологични и икономически предизвикателства, утежнени от кризата с COVID-19, е крайно време да се поднови инструментариумът на ЕНП, за да се постигне възстановяването на Европа и да се изгради нов социално, икономически и екологично устойчив модел за ЕС; поради това изразява загриженост относно бавния темп на привеждане в съответствие на националните

политики и политиките, договорени с държавите членки на равнище ЕС;

18. приканва държавите членки да увеличат националните бюджети, предназначени за научни изследвания и иновации; приветства в това отношение повторното потвърждение от страна на Съвета на целта за инвестиции от 3% от БВП в заключенията на Съвета от 1 декември 2020 г.; изразява съжаление във връзка с факта, че в тези заключения Съветът не се е ангажирал с предложената инвестиционна цел от 1,25% от БВП за публично финансиране на научноизследователската и иновационна дейност;
19. припомня значението на приноса на научните изследвания и иновациите за постигането на целите, определени в Парижкото споразумение, и на целите на Европейския зелен пакт; насърчава общо увеличение на националните бюджети, предназначени за научни изследвания и иновации в областта на технологиите за чиста енергия, като по този начин се насърчават националните цели и целите за финансиране, които показват конкретни и подходящи пътища до 2030 г. и 2050 г.;
20. настоява, че е важно да се създадат и използват пълноценно полезните взаимодействия между европейските инструменти за финансиране, по-специално между „Хоризонт Европа“, „Еразъм+“, фондовете на политиката на сближаване, NextGenerationEU, програмата „Единен пазар“, InvestEU, LIFE+, Фонда за справедлив преход и инструментите на външната дейност на ЕС, партньорството за научни изследвания и иновации в Средиземноморския регион (PRIMA), програмата „ЕС в подкрепа на здравето“ и програмата „Цифрова Европа“, и изисква от Комисията да предостави ясни, прости и практически насоки и рационализирани инструменти на държавите членки относно това как най-добре да се прилагат тези полезни взаимодействия в национален и регионален контекст; в този контекст подчертава значението на Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ), който ще подкрепя интелигентния, устойчив и приобщаващ растеж, включително инфраструктурите за научни изследвания и иновации, и ще допринесе значително за изпълнението на „новото ЕНП“;
21. счита, че плановете за възстановяване и NextGenerationEU представляват възможност за укрепване на триъгълника на знанието и за засилване на уменията, образованието и научните изследвания; подчертава необходимостта от по-структурирани връзки с инициативите за укрепване на европейското пространство за образование и европейското пространство за иновации; приветства плана на Съвета за включване на укрепването на ЕНП в националните плановете за възстановяване;
22. подчертава значението на сътрудничеството, от етапа на разработване на проекти между академичните среди, научноизследователските институции и промишлеността, с цел насърчаване на науката, както и иновативни технологии и решения, насочени към споделяне на ресурси и допълнителни предимства, както и за съвместно завършване на проекти за технологични иновации с цел създаване на готови за пазара продукти, услуги или процеси и повишаване на благосъстоянието; насърчава, в контекста на „новото ЕНП“, взаимния обмен и засиленото сътрудничество между различните участници с цел повишаване на образователния опит, ускоряване на процеса на трансфер на знания, повишаване на осведомеността и предоставяне на решения за преодоляване на социалните, екологичните и икономическите предизвикателства;

23. подчертава потенциала на мултидисциплинарния и многостранен подход към екосистемите, който съчетава творческите и културните силни страни и предимства на Европа; отбелязва ползите на полезното взаимодействие, създавани от обединяването на различни сектори и научни дисциплини, включително изкуството, дизайна и творческите области, както и социалните и хуманитарните науки;
24. признава ролята, която играе частният сектор за подобряване на капацитета ни за научни изследвания и иновации, за разрастване на нови иновации и за повишаване на конкурентоспособността и устойчивостта на Европа; подчертава, че значително обществено въздействие може да се създаде, наред с другото, чрез внедряването на най-новите научноизследователски знания в стартиращите предприятия, утвърдените предприятия и промишлеността; подчертава необходимостта от засилване на стратегическото дългосрочно сътрудничество между академичните среди и предприятията с цел постигане на напредък по целите от обществен интерес и интегриране на триъгълника на знанието, за да се постигнат по-добри резултати за обществото; подчертава, че промишлеността и МСП могат да играят важна роля, като допринасят за дългосрочни инвестиции и за преодоляване на „долината на смъртта“, и приканва Комисията да проучи начините за по-добро използване на взаимодействията между публичните и частните инвестиции в научноизследователска и иновационна дейност, включително по отношение на обучението, уменията и развитието на научноизследователската дейност;
25. отново изтъква, в контекста на „новото ЕНП“, значението на прилагането на действащата рамка за интелектуалната собственост и подкрепата за бъдещия единен патент и всички необходими възможности за гъвкавост, за да се постигне баланс между прилагането на ефективни права върху интелектуалната собственост и стремежа към иновации; подчертава потенциалната роля на бъдещия единен патент за рационализирането на процедурите и намаляването на административната тежест за европейските новатори;

Намаляване на разликата

26. счита, че един от ключовите фактори за успеха на значително увеличените публични разходи за научни изследвания и иновации е интегрирането на различните европейски, национални и частни потоци на финансиране, включително сближаването на финансирането чрез „Хоризонт Европа“, МВУ, Кохезионния фонд на ЕС и националното финансиране за научноизследователска и развойна дейност;
27. призовава за амбициозен пакет „Разширяване на участието и укрепване на ЕНП“ в „Хоризонт Европа“, който да подкрепя сътрудничеството между държавите членки с цел постигане на балансиран достъп до високи постижения;
28. призовава държавите членки възможно най-скоро, като вземат предвид възстановяването от пандемията, да подкрепят „новото ЕНП“ с национални реформи и ресурси, допълващи инструментите на ЕС за финансиране, чрез прилагането на нови инструменти, а именно частта относно „Разширяване на участието и укрепване на европейското научноизследователско пространство“ в рамките на „Хоризонт Европа“, която ще спомогне за намаляване на разликите в

резултатите в областта на научните изследвания и иновациите и на неравенствата между различните държави и региони; във връзка с това подчертава необходимостта от разглеждане на въпросите, свързани с инвестициите и реформите в научноизследователската и иновационна дейност; приветства създаването на „Форум на ЕНП за преход“ и бъдещия Пакт за научни изследвания и иновации; отбелязва, че успехът на пакта ще зависи от широката подкрепа за него в рамките на сектора, и поради това призовава за включването на Парламента и заинтересованите страни в процеса на разработване на пакта;

29. признава значителната роля на регионалните правителства за насърчаване на политиките в областта на научните изследвания и иновациите, както и значението на регионалните екосистеми за научни изследвания и иновации; призовава Комисията и държавите членки да възприемат многостепенна форма на управление, която да включва регионалните и местните органи на управление, за да се укрепят регионалните екосистеми и „центровете на ЕНП“;
30. подчертава необходимостта от осигуряване на полезни взаимодействия между „центровете на ЕНП“ и други центрове, свързани с научните изследвания и иновациите, като например иновационните центрове на Европейския институт за иновации и технологии (EIT), цифровите иновационни центрове и мрежи, като например цифровите иновационни центрове за ИИ, наред с другото, и Европейската мрежа за предприятията;
31. насърчава инициативите, насочени към по-нататъшно увеличаване на инвестициите в умения, научни изследвания и иновации в държавите членки, които според европейския сравнителен доклад за иновациите все още се считат за скромни и умерени новатори; приветства вече съществуващите инициативи за преодоляване на различията, пред които са изправени тези държави членки, включително регионалната иновационна схема на EIT;
32. подчертава, че ЕНП следва да даде приоритет на достъпа до високи постижения, мобилността на изследователите и свободното движение на знания, да насърчава приобщаването и разпространението на възможностите на цялата територия на Европа, като укрепва връзките и полезните взаимодействия между различните общности в областта на научните изследвания и иновациите, като по този начин допринася за пълноценното използване на потенциала на Европа за научни изследвания и иновации; подчертава, че като отдава приоритет на високите постижения, ЕНП може да играе централна роля за намаляване на неравенствата в рамките на Съюза и да спомогне за преодоляване на все още съществуващите различия в научните изследвания;
33. изтъква, че обществените потребности и интереси следва да бъдат в центъра на научноизследователската и иновационна дейност и че поради това ангажираността на гражданите, местните общности и гражданското общество следва да бъде в центъра на новото ЕНП, за да се улесни възприемането от обществото и по този начин да се постигне по-голямо обществено въздействие и повишено доверие в науката; поради това призовава за засилен научна комуникация и кампании за повишаване на осведомеността, както и за активно участие на гражданското общество и крайните потребители от началото на процесите за научни изследвания и иновации, включително представителни организации на групи, изложени на по-висок риск от изключване, като например

хората с увреждания и други недостатъчно представени групи в обществото, за да се решат критичните въпроси, свързани с изключването им от научноизследователската и иновационна дейност, както и да се гарантира, че впоследствие разработените технологии и иновации действително служат на обществото, а не обратното;

34. приветства плановете на Комисията за подобряване на достъпа до институции за високи постижения и инфраструктури за изследователи от целия ЕС; подчертава обаче необходимостта от по-целенасочена подкрепа, насочена към преодоляване на различията в областта на научните изследвания и иновациите в Съюза;
35. подчертава значението на намаляването на разпокъсаността по отношение на достъпа до научноизследователски данни и признава значението на Европейския облак за отворена наука (EOSC) в контекста на „новото ЕНП“, насочен към обединяване на институционални, национални и европейски заинтересовани страни, инициативи и инфраструктури за данни с цел разработване на приобщаваща екосистема на отворената наука в ЕС; изисква да се насърчава участието в отворена наука и инициативи за обмен на данни чрез подобряване на европейските инфраструктури за обмен на данни и насърчаване на използването на стандарти за данни;

Професионално развитие

36. подчертава значението на овластяването на жените и момичетата да се включат в кариера в областта на НТИМ и призовава държавите членки и Комисията да разработят мерки за подобряване на условията за жените да се стремят към кариера в областта на научните изследвания и да намалят ефекта на „спукания тръбопровод“; призовава за подобряване на привлекателността на възможностите за заетост за младите изследователи и слабо представените групи, включително с оглед на решаващия принос на жените към научните дейности и научноизследователската и развойна дейност, като същевременно се намали разликата в заплащането на жените и мъжете в сектора; насърчава държавите членки и научноизследователските организации, включително университетите, да подкрепят гъвкави условия на труд както за мъжете, така и за жените в областта на научните изследвания и иновациите, в т.ч. да подкрепят равното поделение на отговорностите за полагане на грижи и да преразгледат оценката на работата на научните работници с оглед на премахването на предубежденията по отношение на пола; настоява освен това за по-добро интегриране на измерението, свързано с равенството между половете, в съдържанието на научноизследователската и иновационна дейност, както и за подобро събиране на необобщени данни и резултати;
37. изразява задоволството си от инициативата ERA4You за целенасочени мерки за мобилност, насочени към подпомагане на изследователи в държавите членки със слаби резултати в научноизследователската и иновационна дейност да учат и да развиват високи постижения, както и към насърчаване на мобилността на изследователите между промишлеността и академичните среди;
38. отбелязва стартирането на Форума на ЕНП за преход в подкрепа на държавите членки при координирането и приоритизирането на националното финансиране и реформи в областта на научните изследвания и иновациите;

39. отбелязва, че движението на таланти и възможностите за научни изследвания и иновации се различават значително в отделните държави членки; счита, че Комисията и държавите членки следва да се стремят към движение на таланти като балансирано кръгово движение на изследователите, като по този начин се реши проблемът с „изтичането на мозъци“; счита, че постигането на такъв баланс изисква действия на европейско равнище чрез политически мерки и инструменти;
40. изтъква значението на схемите за стимулиране, насърчаващи мобилността на изследователите (програмата „ЕРАЗЪМ+“, действията „Мария Склодовска-Кюри“, Европейския научноизследователски съвет); припомня в този контекст проучването относно мерките за подкрепа на изследователите за завръщане в Съюза и в тяхната държава на произход в рамките на Съюза, предвидено в „Хоризонт Европа“, което може да бъде полезен инструмент за доказване на необходимостта от мерки за насърчаване на завръщането на изследователите;
41. призовава Комисията да изготви още инструменти и мерки за постигането на тази цел, например чрез центровете на ЕНП и инициативата ERA4You, действията за разширяване и инструментите за подкрепа за изготвяне и прилагане на реформи в националните системи за научни изследвания и иновации, като например механизма за подкрепа в областта на политиките на „Хоризонт 2020“.
42. приветства инициативата за разработване на инструментариум в подкрепа на научноизследователската кариера; изразява съжаление във връзка с факта, че Комисията възнамерява да го приеме едва до 2024 г., и призовава за бързото му приемане с цел повишаване на мобилността, развиване на компетентности и умения, предоставяне на целеви курсове за обучение и подобряване на пригодността за заетост;
43. призовава Комисията да идентифицира и премахне продължаващите пречки, пред които са изправени изследователите, когато обмислят преместването си в други европейски държави и региони, включително пречки, които не са свързани с научните изследвания, като политиките в областта на социалната сигурност, пенсиите и човешките ресурси, включващи системи за признаване и възнаграждение, както и детски заведения и равновесие между професионалния и личния живот; за тази цел призовава Комисията и националните агенции да работят заедно и да подобрят събирането и съпоставимостта на информацията относно набирането и мобилността на изследователите, както и относно моделите на професионално развитие;
44. подкрепя плана на Комисията за надграждане на общоевропейския пенсионен фонд за изследователи (RESAVER) и за разработване на всеобхватна рамка за професионално развитие на изследователите с цел по-нататъшно насърчаване на трансграничната и междусекторната мобилност, подобряване на съпоставимостта и прозрачността по отношение на възможностите за професионално развитие и по-добро привличане на висококвалифицирани таланти от трети държави;
45. изразява убеждение, че изследователите са един от най-важните ресурси на системите за научни изследвания, иновациите и устойчивия растеж и че трябва да им бъдат осигурени подходящи условия за изпълнение на тяхната работа; счита също така, че работодателите и финансиращите организации следва да гарантират, че условията на труд за изследователите осигуряват гъвкавостта и

автономността, считани за съществени за успеха на научните изследвания, позволяват както на жените, така и на мъжете изследователи да съчетават семейния и професионалния живот, и подобряват достъпа до инфраструктури, изчислителна сила и възможности; призовава за систематично признаване на възможностите, предлагани от виртуалната мобилност на изследователите;

46. подчертава съществената роля на уменията; счита, че „поставянето на знанието на първо място“ представлява един от основните стълбове на новото ЕНП; подчертава ролята на университетите за насърчаване на ученето през целия живот, квалификацията и преквалификацията, за да се увеличат възможностите за всички работници и да се отговори на потребностите от умения на пазара на труда, произтичащи от екологичния и цифровия преход, и да се допринесе за бързото възстановяване от кризата с COVID-19;
47. призовава Комисията да работи съвместно с държавите членки за определяне на политики и процедури, които биха могли да подпомогнат по-доброто управление на научноизследователската кариера, да намалят несигурността, да насърчат приобщаването и многообразието и в крайна сметка да повишат качеството на създаваната наука;

Условия, благоприятстващи научните изследвания

48. счита, че Съюзът следва да бъде оборудван с инфраструктури и оборудване на световно равнище, за да извършва научноизследователски и иновационни дейности, да подкрепя промишлеността и МСП и да отключва иновационния потенциал за постигане на целите на европейската политика;
49. признава значението на пътната карта на Европейския стратегически форум за научноизследователски инфраструктури за развитието на инфраструктурите за научни изследвания и иновации, които представляват ключов стълб на ЕНП, и подчертава значението на разработването на нови общоевропейски инфраструктури;
50. призовава съответните институции да подкрепят младите изследователи, като предоставят подходящи условия и възможности, и да приемат спешни мерки, като например удължаване на срока на безвъзмездните средства и проектите, коригиране на сроковете и подобряване на достъпа до съоръжения;
51. изисква насърчаване на нови и съществуващи таланти и осигуряване на център за обмен и взаимодействие за изследователите на всички етапи от тяхната кариера, във всички области на изкуствения интелект, като се има предвид, че той се е превърнал в основен двигател на иновациите, бъдещия растеж и конкурентоспособността и е от решаващо значение за справяне с основните предизвикателства, пред които е изправено обществото, като изменението на климата, енергетиката и мобилността, прехраната и природните ресурси, здравето и приобщаващите общества; подчертава, че е важно да се насърчава развитието на „центрове на ЕНП“ в целия ЕС, които да увеличават достъпа до тези инструменти и да допринасят за намаляване на недостига на умения в тази област;
52. подчертава, че е от решаващо значение бързо да се разработи EOSC въз основа на принципите FAIR; изразява загриженост във връзка с бавния напредък към

постигането на тази цел; настоятелно призовава Комисията да ускори разрастването на EOSC в надеждно пространство за данни в областта на научноизследователската и иновационна дейност; припомня значението на свързването на всички инициативи, отнасящи се до споделянето на данни, като например свързването със създаването на европейски пространства на данни в областта на здравеопазването, енергетиката, производството, мобилността, селското стопанство, финансите, уменията и публичните администрации;

Принципи

53. подчертава, че ЕНП не може да бъде завършено без гарантирана академична свобода в рамките на Съюза; приветства принципа на академичната свобода като основен стълб в новото ЕНП;
54. призовава Комисията да гарантира, че ЕНП насърчава зачитането на академичната свобода във всички европейски държави, за да се гарантират високи научни постижения, и в съответствие с член 13 от Хартата на основните права на Европейския съюз;
55. подчертава необходимостта от зачитане на етичните практики и основните етични принципи, както и на етичните стандарти, документирани в различните национални, секторни или институционални етични кодекси; припомня значението на прилагането на принципите, посочени в член 19 от рамковата програма „Хоризонт Европа“ относно етиката, към научноизследователските програми на ЕС;
56. изтъква необходимостта от ангажиране на гражданите, за да допринасят за развитието на нови знания и иновации за нашето общество; призовава Комисията да засили диалога с гражданското общество, да повиши осведомеността и да насърчи активното участие във всички етапи на научните изследвания, като по този начин даде възможност на гражданите да разработват съвместно решения, да допринасят за идеите и да създават конструктивни нагласи към науката и нейната мисия; приканва съответните институции да обърнат специално внимание на възможностите за ангажиране на младите хора и студентите;

Световно измерение

57. подчертава, че международното сътрудничество е важен елемент, който позволява на ЕНП да засили обмена на знания и уменията и да подобри капацитета за научни изследвания и иновации;
58. подчертава, че реформирането на ЕНП и актуализирането на стратегическия подход на ЕС и държавите членки към международното сътрудничество отвъд ЕНП трябва да вървят ръка за ръка; поради това призовава за актуализиране на съобщението на Комисията от 2012 г. относно международното сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите, което следва да включва нов подход към сътрудничеството с държавите с ниски и средни доходи;

o o

59. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Комисията, на Съвета и на правителствата и парламентите на държавите членки.